

Onko suomessa muita *-pide*-loppuisia yhdyssanoja kuin *mielipide* ja *toimenpide*?

Vastaus riippuu siitä, mitä suomen kielellä tarkoitetaan. Jos ajatellaan vain nykysuomen yleiskieltä, tulos on kielteinen, mutta jos otetaan huomioon myös vanha kirjakieli ja murteet, niitä löytyy jokunen, esimerkiksi Maskun Hemmingin virsikirjasta vuodelta 1605 *neuvonpide*, vuoden 1642 Bibliasta *hengempide*, vuoden 1904 Karjalatar-lehdestä *puuhanpide* ja vuoden 1908 Sawon Työmies -lehdestä *tuumanpide*.

*Mielipide* ja *toimenpide* ovat oppitekoisia uudissanoja 1800-luvulta. *Toimenpide* on otettu käyttöön vuonna 1820 Turun Wiikko-Sanomissa. Päätoimittaja Reinhold von Becker kertoi Suomen historiaa käsittelevässä artikkelissaan, että Raahen kaupunki oli perustettu Pietari Brahen *toimenpiteestä*. Sanaa *mielipide* on puolestaan ensimmäisenä käyttänyt sanomalehti Suomettaren toimittaja Paavo Tikkanen vuonna 1847 artikkelissaan, joka käsitteli suomen kieltä ja kirjallisuutta.

Verbi *pitää* on suomen kielen yleisimpiä sanoja, ja siitä on aikojen kuluessa muodostettu monia johdoksia. Yksi näistä on *pide*, joka nykysuomessa ei juurikaan esiinny itsenäisenä sanana. Kansankielestä ja vanhasta kirjallisuudesta sen saattaa kuitenkin tavata kahdessa eri merkityksessä. Se voi tarkoittaa joko pitämisvälinettä eli pidikettä tai sitten pitämisen kohdetta, esimerkiksi ihmisen pitämiä kotieläimiä. Johdin *-e* on hyvin monikäyttöinen, koska sillä ei ole selvää ominaismerkitystä. Tästä syystä se on ollut 1800-luvun sanastonuudistajien erityisessä suosiossa. Useimmat *-pide*-loppuiset yhdyssanat eivät kuitenkaan ole saavuttaneet kielenkäyttäjien yleistä hyväksyntää, joten ne ovat jääneet harvinaisiksi ja vähitellen pois käytöstä.